

28.11.2018

Asia/18

§ 393

Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoi valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 25 valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki edistää terveellistä ruokailua ottamalla käyttöön Sydänmerkin mukaiset ateriat esimerkiksi kouluruokailussa ja omissa ravintoloissaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus päätti 7.5.2018 § 288 palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi niin, että Sydänmerkki otetaan käyttöön.

Kaupunginhallitus viittaa Palvelukeskus-liikelaitokselta saatuun uuteen lausuntoon ja toteaa Sydänmerkin käyttöönotosta seuraavaa:

Uudet ruokailusuositukset noudattavat jo lähtökohtaisesti Sydänmerkitunnuksen ravitsemuskriteereitä, joiden laadinnassa on tehty yhteistyö-

tä merkin omistavan järjestön eli Sydänliiton kanssa. Merkin käyttöönotolla on lisäarvoa siltä osin, että silloin kun ruoka täyttää kullekin ruokalajityypille asetetut kriteerit, merkki voidaan lisätä ruokalistaan.

Palvelukeskuksen tulee sitoutua siihen, että Sydänmerkki-aterian tunnusta käytetään aina mahdollisuuksien mukaan eli muutamana päivänä viikossa pois lukien toiveruoka- ja teemapäivät sekä ikääntyneiden ruokailu, jossa tärkeää on huolehtia voimassa olevien ravitsemussuositusten toteutumisesta (Ravitsemushoitosuositukset, VRN 2010).

Sydänmerkki-aterioita tarjotaan päivittäin niissä henkilöstöravintoloissa, joissa on korkeakouluruokailua, sillä kriteerit ovat samoja kuin Kelan tukemissa aterioissa. Näille ravintoloille on siis haettu oikeus tarjota kyseisiä aterioita. Sydänliiton luvalla saadaan käyttää Parempi valinta-nimitystä, josta Palvelukeskus Helsinki maksaa vuosittain sille määrätyn veloituksen.

Merkin käyttöönottoa rajoittavat mm. seuraavat tekijät:

Sydänmerkkiä ei pystytä tuottamaan nettiruokalistoihin. Palvelukeskuksen ruokalistat tehdään Aromi-sovelluksessa ja merkin käyttö edellyttää lisätyötä siltä osin, että merkki lisätään jatkossa joko muun sovelluksen kautta tai kriteerit täyttävä ruoka merkitään muulla symbolilla. Ravintoloissa Sydänmerkki-aterian tarjoaminen edellyttää kriteerit täyttävien ruokien merkitsemistä ravintolassa olevaan ruokalistaan ja linjastoon paitsi, jos kaikki tarjottavat ruoat täyttävät joka päivä kriteerit. Sydänmerkki ei ole ollut tähän asti kaupungin elintarvikehankintojen valintakriteerinä, joten merkin käyttöönotto voidaan aloittaa vaiheittain huomioiden nykyiset sopimukset, tulevat kilpailutukset ja raaka-ainesten saatavuus. Merkin käyttöönotto saattaa heikentää tuotteiden saatavuutta ja nostaa raaka-ainekustannuksia, kun raaka-aineita valittaessa joudutaan ottamaan huomioon myös nykyiset käytössä olevat kriteerit kuten luomu ja lähiruoka.

Saatujen asiakaspalautteiden pohjalta tehdään jatkuvaa kehitystyötä, mikä voi vaikuttaa yksittäisten tuotteiden vaihtumiseen tarjonnassa.

Merkin käyttöönoton alkuperäinen tarkoitus oli ohjata ruokailijaa valitsemaan terveyden kannalta terveellisempi vaihtoehto. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjottavat ateriat ovat nykyisin ja jatkossakin terveyttä edistäviä vaihtoehtoja. Asiakasryhmien ateriat suunnitellaan ravitsemussuositusten mukaisesti (Terveyttä ruoasta (VRN 2014), Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus (VRN 2017), Terveyttä ja iloa ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN, 2018), joita kasvatuksellinen vuorokeskustelu tukee myös ilmiöoppimisen avulla.

28.11.2018

Asia/18

Palveluyhtiö Palmia Oy on ilmoittanut ottavansa Sydänmerkin viikoittain käyttöön 4.3.2019 alkavalla uudella ruokalistakaudella 27 henkilöstöravintolassa ja kolmessa lukiossa.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite terveellisen ruuan ja Sydänmerkki-aterioiden edistämisestä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.11.2018 § 706

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

07.05.2018 Palautettiin

23.04.2018 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Keskushallinto Palvelukeskusliikelaitos Monipalvelut 28.9.2018

HEL 2017-012446 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Uudet ruokailusuositukset noudattavat jo lähtökohtaisesti Sydänmerkki-tunnuksen ravitsemuskriteereitä, joiden laadinnassa on tehty yhteistyötä merkin omistavan järjestön eli Sydänliiton kanssa. Merkin käyttöönotolla on lisäarvoa siltä osin että silloin kuin ruoka täyttää kullekin ruokalajityypille asetetut kriteerit voidaan merkki lisätä ruokalistaan.

Palvelukeskus voi sitoutua siihen että Sydänmerkki-ateria tunnusta käytetään aina mahdollisuuksien mukaan eli muutamana päivänä viikossa poislukien toiveruoka- ja teemapäivät sekä ikääntyneiden ruokailu, jossa tärkeää on huolehtia voimassa olevien ravitsemussuositusten toteutumisesta (Ravitsemushoitosuositukset, VRN 2010).

Sydänmerkki-aterioita tarjotaan edelleen päivittäin niissä henkilöstöravintoloissa, joissa on korkeakouluruokailua, sillä ne ovat samoja kriteereitä kuin Kelan tukemissa aterioissa. Näille ravintoloille on siis haettu oikeus tarjota aterioita. Sydänliiton luvalla saamme käyttää Parempi valinta-nimitystä, josta Palvelukeskus Helsinki maksaa vuosittain sille määrätyn veloituksen.

Merkin käyttöönottoa rajoittavat mm. seuraavat tekijät:

Sydänmerkkiä ei pystytä tuottamaan nettiruokalistoihin. Palvelukeskuksen ruokalistat tehdään Aromi-sovelluksessa, ja merkin käyttö edellyttää lisätyötä siltä osin että merkki lisätään jatkossa joko muun sovelluksen kautta tai kriteerit täyttävä ruoka merkitään muulla symbolilla. (Huom. ravintoloissa sydänmerkki-aterian tarjoaminen edellyttää kriteerit täyttävien ruokien merkitsemistä ravintolassa olevaan ruokalistaan ja linjastoon paitsi jo kaikki tarjottavat ruoat täyttävät joka päivä kriteerit.) Sydänmerkki ei ole ollut tähän asti kaupungin elintarvikehankintojen valintakriteerinä, joten merkin käyttöönotto voidaan aloittaa vaiheittain huomioiden nykyiset sopimukset, tulevat kilpailutukset ja raaka-ainesten saatavuuden. Merkin käyttöönotto saattaa heikentää tuotteiden saatavuutta ja nostaa raaka-ainekustannuksia, kun raaka-aineita valittaessa joudutaan ottamaan huomioon myös nykyiset käytössä olevat kriteerit kuten luomu ja lähiruoka. saatujen asiakaspalautteiden pohjalta teemme jatkuvaa kehitystyötä, mikä voi vaikuttaa yksittäisten tuotteiden vaihtumiseen tarjoomassamme.

Merkin käyttöönoton alkuperäinen tarkoitus oli ohjata ruokailijaa valitsemaan terveyden kannalta terveellisemmän vaihtoehdon. Kouluissa ja päiväkodeissa tarjottavat ateriat ovat nykyisin ja jatkossakin terveyttä edistäviä vaihtoehtoja. Asiakasryhmien ateriat suunnitellaan ravitsemussuositusten mukaisesti (Terveyttä ruoasta (VRN 2014), Syödään ja opitaan yhdessä - kouluruokasuositus (VRN 2017), Terveyttä ja iloa

---

ruoasta - varhaiskasvatuksen ruokailusuositus (VRN, 2018), joita kasvatuksellinen vuorokeskustelu tukee myös ilmiöoppimisen avulla. Koska vastuullisuutta korostavia tunnuksia tulee jatkuvasti markkinoille, on hyvä, jos Helsingin kaupunki linjaa ne joita tulee priorisoida myös palveluissa ja niiden viestittämisessä.

Lisätiedot

Anne Koskinen, Yksikönjohtaja, puhelin: 09 310 36983
anne.koskinen(a)hel.fi